

Ўзбекистон Республикаси номидан
ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ

2022 йил 07 июн

Ғиждувон тумани

4-2003-2202/599-сонли иш

Ғиждувон туманлараро иқтисодий судининг судьяси Б.Т.Кенжаев раислигида, судья ёрдамчиси А.Асадовнинг котиблигида, даъвогар кенгаш вакили Ж.Сафаров, С.Сатторов (ишончнома асосида), даъвогар фермер хўжалиги раҳбари Ш.Ҳақимов, вакиллари Ж.Рустамов (ордер асосида), жавобгар вакиллари Ш.Юнусов, Ш.Мирзаев (ишончнома асосида)лар иштирокида, даъвогар – Ғиждувон туман фермер деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари Кенгаши “ХХХ” фермер хўжалиги манфаатида жавобгарлар – ХХХ ҳисобидан 178.352.355 сўм қўшимча тўлов ундириш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича қўзғатилган иқтисодий ишни очиқ суд мажлисида ўз биносида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

АНИҚЛАДИ:

Даъвогар даъвогар – Ғиждувон туман фермер деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари Кенгаши “ХХХ” фермер хўжалиги манфаатида Ғиждувон туманлараро иқтисодий судига мурожаат қилиб, жавобгар ХХХ ҳисобидан 178.352.355 сўм қўшимча тўловундиришни сўраган.

Ғиждувон пахта тозалаш АЖ ва “ХХХ” фермер хўжалиги ўртасида “Бухоро-8” навли пахта хом ашёси етказиб бериш бўйича 2021 йил 3 мартдаги №11/2-сонли шартнома имзоланган. Шартномага кўра 2021 йил 01 майда №3176-сонли ҳисоб фактурасига асосан Бухоро-8 навли 2288 кг уруғлик чигит, 28.210.294 сўм, 11 тийинга қабул қилиб олган. Вазирлар Маҳкамаси 2021 йил 4 мартдаги 121-сонли Қарорининг 8-иловасига асосан “ХХХ” фермер хўжалиги 2021 йил 30 сентябрдаги №5864-сонли ҳисоб фактурасига асосан 86.956 тонна, 536.881.466,52 сўмлик, 2021 йил 31 октябрдаги №6139-сонли ҳисоб фактурасига асосан 76.511 тонна 471.325.566,99 сўмлик жами 163.467 тонна Бухоро-8 навли 1.008.207.033,51 сўмлик маҳсулот етказиб берган.

Вазирлар Маҳкамаси томонидан 2021 йил 4 мартдаги 121-сонли Қарорига асосан Бухоро-6, Бухоро-8, С-6524, Наманган-77, Бухоро-102 селекцион навлари минимал харид нарзларига нисбатан 1.15 рағбатлантириш коэффициентини тўлаб бериш белгиланган. Фермер хўжалиги томонидан топширилган 163.467 тонна пахта маҳсулоти учун ҳар бир кг учун 7100 сўмдан тўлов қилинган, ушбу қарор бўйича 1.15 % коэффициент қўлланилганда 1 кг пахта маҳсулоти $7100 \times 1.15\% = 1065$ сўм ҳар 1 кг учун ҳисобланганда, $163.467 \text{ тонна} \times 1065 \text{ сўм} = 178.352.355$ сўм қўшимча тўловқўшимча тўловни ташкил этган. Рағбатлантириш коэффициентини тўлаб бериш тўғрисида жавобгарга мурожаат қилинган, мурожаатлари оқибатсиз қолдирилгандан кейин судга даъво аризасини тақдим қилинган.

Даъвогар вакиллари суд мажлисида қатнашиб, даъво талабини қўллаб қувватлаб, жавобгар томонидан шартнома шартлари бажарилмаганлиги натижасида ушбу низо келиб чиққанлигини маълум қилиб, селекцион навлари минимал харид нархларига нисбатан 1.15 рағбатлантириш коэффициентини тўлаб бериш билдириб,

жавобгар ҳисобидан 178.352.355 сўм қўшимча тўлов ундириш талабларини тўлиқ қаноатлантириб беришни сўради.

Суд мажлисида жавобгар вакили қатнашиб, даъвогарнинг тақдим этилган даъво талабига нисбатан фикрнома тақдим этиб, даъвогарнинг даъво талабини тан олмаслигини, Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг 2022 йил 4 мартдаги №02/28-03/991-сонли хатига асосан 2021 йилда кутилаётган минимал нархларга нисбатан рағбатлантирувчи коэффицент жорий этиладиган ғўзанинг селекцион навларининг “Кутилаётган минимал-харид нархларига қўлланиладиган рағбатлантирувчи коэффицент” устунидаги 1.15 рақами 1.01 рақами билан алмаштирилиши таклиф этилганлиги, Вазирлар Маҳкамасининг “Мавжуд ер майдонларидан самарали фойдаланиш ва 2021 йил ҳосили учун қишлоқ хўжалиги экинларини оқилона жойлаштириш тўғрисида” 2021 йил 4 мартдаги 121-сон Қарорига 8-иловининг Кутилаётган минимал харид нархларига қўлланиладиган рағбатлантирувчи коэффицент устунидаги “1,15” рақами “1,01” рақами билан алмаштирилганлиги назарда тутилганлигини билдириб, контрактация шартномаси бўйича барча мажбуриятларни бажариб, қўшимча коэффицент тўланганлигини, даъвогарнинг даъвоси асоссизлигини, даъво талабини рад этиш тўғрисида қарор қабул қилишни суднинг ҳукмига ҳавола қилди.

Бугунги суд мажлиси бўлиши тўғрисида жавобгар Бухоро Агрокластер МЧЖ вакили суд мажлиси бўлиши тўғрисида тегишли тартибда огоҳлантирилганлигига қарамадан суд мажлисида ўзининг ишончли вакили иштирокини таъминламади. Даъвогар томонидан берилган даъво аризаси бўйича бирон бир фикрнома тақдим қилмади.

Суд, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 128 ва 170-моддаларини қўлаб, ишни учинчи шахс вакили иштирокисиз кўришни лозим топади.

Суд, тарафлар вакилининг тушунтиришларини тинглаб, иш ҳужжатларини ўрганиб, даъвогарнинг даъво аризаси талабини қаноатлантиришни рад этишни лозим деб топди.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 236-моддасига асосан, мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса – иш муомаласи одатларига ёки одатда қўйиладиган бошқа талабларга мувофиқ лозим даражада бажарилиши керак.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 333-моддасига асосан, қарздор айби бўлган тақдирда мажбуриятни бажармаганлиги учун, агар қонун ҳужжатларида ёки шартномада бошқача тартиб белгиланмаган бўлса, жавоб беради.

Иш ҳужжатларидан аниқланишича, Гиждувон пахта тозалаш АЖ ва “ХХХ” фермер хўжалиги ўртасида “Бухоро-8” навли пахта хом ашёси етказиб бериш бўйича 2021 йил 3 мартдаги №11/2-сонли шартнома имзоланган. Шартномага кўра 2021 йил 01 майда №3176-сонли ҳисоб фактурасига асосан Бухоро-8 навли 2288 кг уруғлик чигит, 28.210.294 сўм, 11 тийинга қабул қилиб олган. Вазирлар Маҳкамаси 2021 йил 4 мартдаги 121-сонли Қарорининг 8-иловасига асосан “ХХХ” фермер хўжалиги 2021 йил 30 сентябрдаги №5864-сонли ҳисоб фактурасига асосан 86.956 тонна, 536.881.466,52 сўмлик, 2021 йил 31 октябрдаги №6139-сонли ҳисоб фактурасига асосан 76.511 тонна 471.325.566,99 сўмлик жами 163.467 тонна Бухоро-8 навли 1.008.207.033,51 сўмлик маҳсулот етказиб берган. Вазирлар Маҳкамасининг “Мавжуд ер майдонларидан самарали фойдаланиш ва 2021 йил ҳосили учун қишлоқ хўжалиги экинларини оқилона жойлаштириш тўғрисида” 2021 йил 4 мартдаги 121-сон Қарорига 8-иловининг Кутилаётган минимал харид нархларига қўлланиладиган рағбатлантирувчи коэффицент устунидаги “1,15” рақами “1,01” рақами билан алмаштирилганлиги назарда тутилган.

Вазирлар Маҳкамаси томонидан 2021 йил 4 мартдаги 121-сонли Қарорига асосан Бухоро-6, Бухоро-8, С-6524, Наманган-77, Бухоро-102 селекцион навлари

минимал харид нархларига нисбатан 1.15 рағбатлантириш коэффицентини тўлаб бериш белгиланган. Даъвогарнинг рағбатлантирувчи коэффицент устунидаги “1,15” рақами “1,01” рақами билан алмаштирилганлиги хабари бўлмаган. Фермер хўжалиги томонидан топширилган 163.467 тонна пахта маҳсулоти учун ҳар бир кг учун 7100 сўмдан тўлов қилинган, ушбу қарор бўйича 1.15 % коэффицент қўлланилганда 1 кг пахта маҳсулоти $7100 \cdot 1.15\% = 1065$ сўм ҳар 1 кг учун ҳисобланганда, $163.467 \text{ тонна} \cdot 1065 \text{ сўм} = 178.352.355$ сўм қўшимча тўловни ташкил этган. Рағбатлантириш коэффицентини тўлаб бериш тўғрисида жавобгарга мурожаат қилинган, мурожаатлари оқибатсиз қолдирилгандан кейин судга даъво аризасини тақдим қилинган. Даъвогар ҳисоб рақамига 2021 йил пахта ҳосилини йиғиб териблиш учун жавобгар томонидан 1.160.366.245 сўм пул маблағи кўчириб берилган. Даъвогар селекцион нав етиштириб берганлиги учун рағбатлантириш коэффицентининг қўшимча тўлови тўлиқ тўланганлиги иш ҳужжатларига тақдим этилган маълумотлар билан ўз тасдиғини топди.

Суд, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий Процессуал кодексининг 68-моддаси 1-бандида иш учун аҳамиятли бўлган ҳолатлар тўғрисидаги маълумотларни ўз ичига олган ҳужжатлар - ёзма далиллар ҳисобланишини, Ўзбекистон Республикаси Олий ҳўжалик суди Пленумининг 2007 йил 15 июндаги “Суднинг ҳал қилув қарори ҳақида”ги 161-сонли қарорининг 3-бандида ёзма ва ашёвий далиллар, экспертларнинг хулосалари, гувоҳларнинг кўрсатувлари, ишда иштирок этувчи шахсларнинг тушунтиришлари далиллар бўлишини, даъвогарнинг вазлари Иқтисодий Процессуал кодексининг 68-моддаси талаблари асосида исботлаб берилмаганлигини инобатга олиб, даъвогарнинг даъво талабини қаноатлантиришни рад этишни лозим топди.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий Процессуал Кодексининг 113-моддасига асосан, даъво талаблари қаноатлантириш рад этилганлиги боис давлат божи ва почта харажати даъвогар зиммасига юклатилиши лозим. Фермер деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари Кенгаши барча ишлар ҳамда ҳужжатлар бўйича, шунингдек алоҳида юритиладиган ишлар бўйича судга аризалар берганлик учун давлат божи тўлашдан озод қилинган. Шу сабабли суд давлат божи ундирмасликни лозим деб топди.

Бинобарин, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 114, 236, 333-моддаларига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий Процессуал кодексининг 74, 113, 557-179-моддаларига амал қилиб, суд

Қ А Р О Р Қ И Л Д И:

даъвогар – Ёиждувон туман фермер деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари Кенгаши “XXX” фермер хўжалиги манфаатида жавобгарлар – XXX ҳисобидан 178.352.355 сўм қўшимча тўлов ундириш тўғрисидаги даъво аризасини қаноатлантириш рад этилсин.

Даъвогар Ёиждувон туманидаги «Шамс меҳнат обод барака» МЧЖ томонидан олдиндан тўланган суд харажатлари ўз зиммасида қолдирилсин.

Ҳал қилув қарори қонуний кучга киргандан кейин ижро варақалари берилсин.

Ҳал қилув қарори эълон қилинган кундан бошлаб бир ой муддатда Бухоро вилоят судига апелляция тартибида шикоят бериш (протест келтириш) мумкин.

Судья

Б.Кенжаев

Хужжат имзоланган: Кенжаев Бахтиёр Тўлабоевич, 08.07.2022

